

Szlaki nadziei. Odyseja wolności

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/sn/wystawy/miejsca/101235,Kair.html>
27.04.2024, 17:28

KAIR

KAIR TO NAJLUDNIEJSZE MIASTO AFRYKI I BLISKIEGO WSCHODU, ZAMIESZKAŁE PRZEZ PONAD 20 MLN LUDZI. NAZYWANE JEST „MIASTEM TYSIĄCA MINARETÓW” LUB „MATKĄ ŚWIATA” - NIE TYLKO TEGO ISLAMSKIEGO, KTÓREGO STANOWI NAJWIĘKSZY OŚRODEK, ALE JEST TO PRZECIEŻ MIASTO WYROSŁE NAD NILEM, ŻYCIODAJNĄ RZEKĄ STAROŻYTNYCH EGIPCJAN.

[Następny](#)

[Powrót](#)

Miejsca

Kair to najludniejsze miasto Afryki i Bliskiego Wschodu, zamieszkałe przez ponad 20 mln ludzi. Nazywane jest „Miastem tysiąca minaretów” lub „Matką Świata” – nie tylko tego islamskiego, którego stanowi największy ośrodek, ale jest to przecież miasto wyrosłe nad Nilem, życiodajną rzeką starożytnych Egipcjan.

Ówczesna stolica państwa Faraonów, Memfis leżała na południe od współczesnego Kairu. W jego zaś miejscu w 150 r. p. Chr. Rzymianie założyli fort. Potem wyrosła tam osada Koptów, gdzie później Arabowie wzniesli pierwszy meczet na kontynencie afrykańskim. W XVI wieku Kair padł łupem Imperium Osmańskiego, a w 1798 został podbity przez Napoleona. Choć francuskie panowanie zakończyło się wówczas po trzech latach, to w Kairze zjawiało się coraz więcej Europejczyków. W XIX wieku na rozwój miasta wpłynęła budowa Kanału Sueskiego. Przy jego powstaniu wyróżnili się także Polacy, m.in. inżynier hydrotechnik oraz wynalazca Stanisław Janicki, kierownik robót Mieczysław Geniusz i urzędnik Cyprian Kuczewski.

W 1836 r. podczas podróży przez Egipt najważniejsze miasto tego kraju odwiedził Juliusz Słowacki. Spośród opisów literackich, które w tym czasie stworzył przywołać można fragment wiersza *Piramidy*:

Wyjechałem z Kairu dziś ze słońca wschodem,
Mgła biała nad palmowym Kairu ogrodem
Kryła mi złote słońce... i łzy brylantowe
Zawieszała na palmach; a gmachy różowe
Zorzą mglistą, tysiącem wieżowych promieni
Przesuwając się w tajnej ogrodu zieleni,
Odchodziły gdzieś na wschód. Oślątko me chyże
Leciało, aż się w starym oparłem Kairze.
(...)

Jeszcze w XIX stuleciu przed polskimi czytelnikami swoje „Wspomnienia z podróży do Kairu i Jerozolimy w roku 1861” (1873) roztaczał Henryk Bartsch, a Jan Rakowski opisywał „Muzeum Boulaq w Kairze” (1899). W 1931 r. Kair znalazł się na

szlaku wielkiej podróży po kontynencie afrykańskim Kazimierza Nowaka. Wówczas od kilku lat istniały już oficjalne stosunki dyplomatyczne między Królestwem Egiptu a niepodległą Polską, nawiązane w 1927 r. W 1932 r. gmach polskiego poselstwa, na czele którego stał wówczas Juliusz Dzieduszycki, odwiedził Marszałek Józef Piłsudski, któremu w podróży towarzyszył m.in. Mieczysław Lepecki, autor reportażu „Z Marszałkiem Piłsudskim w Egipcie” (1932). W ciągu kolejnych lat z polskim przedstawicielstwem stałe kontakty utrzymywała grupa Polaków przebywających w Kairze. W 1937 r. wspólnie z nimi święto 3 Maja obchodzili marszałek sejmu Stanisław Car i b. premier Walery Sławek.

Charakter obecności Polaków w stolicy Egiptu zmienił się podczas II wojny światowej. Wówczas przedstawicielem Polski w Królestwie Egiptu był Tadeusz Żażuliński. Tymczasem na polach bitewnych żołnierze Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie wspierali oddziały brytyjskie w walkach przeciw Niemcom w Afryce Północno-Wschodniej. Po ich wyparciu, Kair pełnił funkcję najważniejszego ośrodka miejskiego w rejonie operowania sił alianckich, w skład których wchodziła Armia Polska na Wschodzie. Ten związek operacyjny Polskich Sił Zbrojnych został sformowany we wrześniu 1942 r. z połączenia Wojska Polskiego na Środkowym Wschodzie i Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR. Przebywając na ziemi egipskiej polscy żołnierze oczekiwali na moment przejścia do walki na kontynencie europejskim. W tym czasie w Kairze miało miejsce kilka istotnych wydarzeń, wśród których można wskazać wizytę gen. broni Władysława Sikorskiego. Jej istotnym kontekstem było ujawnienie grobów katyńskich z ciałami polskich oficerów zamordowanych przez Sowieców. 28 maja 1943 r. w Hotelu Mena House w Kairze premier i Naczelnny Wódz odbył konferencję z dowódcą Armii Polskiej na Wschodzie, gen. Władysławem Anderszem, w towarzystwie pełnomocnika Rządu RP na Bliskim Wschodzie Tadeusza Romera i gen bryg. Tadeusza Klimeckiego. W Kairze wykonano też jedno z ostatnich zdjęć gen. Sikorskiego, utrwalonego w obiektywie fotograficznym w towarzystwie gen. Andersa 2 lipca 1943 r., czyli na dwa dni przed katastrofą w Gibraltarze. 12 listopada 1943 r. na lotnisku w Kairze w roli nowego Naczelnego Wodza gen. Anders witał już gen. Kazimierza Sosnkowskiego. W stolicy Egiptu gen. Anders odwiedzał także mieszczące się tam dowództwo wojsk brytyjskich.

Postacie
Miejsca

[Więcej postaci](#)

[Więcej miejsc](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)